

Lesull í haganum:

Hetta tjaldrið fekk ull og tvein um beinini. Tað yvirlivdi ikki. Mynd: Marita Gulklett

- Tjöldur doyggja tá ullin ikki verður tikin upp

- Vit standa framman fyri einari heilt ítøkiligari náttúruverndaravbjóðing, sigur Sjúrdur Hammer

PÆTUR HJALMAR EVENSSON

PATURE@SOSIALURIN.FO

Ein gamal men vaksandi trupulleiki fyri heiðafugl er, at teir ganga í leysa seyðaul, sum sløðist á traðum og í høgnum. Hetta verður kallað lesull, og tað er ull, sum seyðurin missir um várið. Trupulleikin er, at fuglarnir koma í neyð av hesum, tí hon verður fløkt um beinini, og sambært Sjúrdi Hammer, lívfrøðingi, er lagnan hjá fleiri tjøldrum í hesum sambandi deyðin.

- Tá tað kemur til lesull, er tað eitt sera sannførandi samband millum orsök og avleiðing. Um leys ull liggur í haganum, so doyr fuglur av tí. Beinini verða bundin saman, sum so fær beinini av hovna og til síðst blíva so mikið rotin, at tey detta av, sigur hann.

Ikki bara ungfluglur

Sjúrdur Hammer hevur hug at lýsa hetta

sum ein serføroyskan trupulleika, hóast mann eisini kennir til hetta í Hetlandi. Hann vísir á eina gamla grein frá 1968, sum er tann einasta greinin, hann hevur funnið, sum umtalar trupulleikan hjá heiðafugli við lesull. Enskir granskarar høvdu kannað um 7.000 tjöldur í Englandi, og tað er relevant í mun til Føroyar, tí tey flestu av okkara tjøldrum ferðast til Onglands.

- Av teimum 7.000 fuglunum, sum vórðu kannaðir, vóru tað 2,8 prosent, sum høvdu ull um beinini, og meginparturin av hesum vóru vaksn tjöldur, sigur Sjúrdur Hammer og vísir á, hví nettupp hetta er ein trupulleiki:

- Tað eru tey vaksnu tjøldrini, sum eru aktivi parturin í stovninum og reproduserar seg. Tí er tað ein størri avleiðing fyri stovnin, um eitt vaksið tjaldur doyr enn ein ungi.

- Hetta er ræðandi

Sjúrdur Hammer stúrir fyri gongdini.

- Ábendingarnar eru rættiliga ræðandi, sigur hann.

- Vit vita, at ein sera stórir partur av deyðsorsøkunum hjá tjøldrum er ókendur. Men tað, sum er vert at bíta merki í, er, at fimm prosent av tjøldrunum, sum vit kenna deyðsorsøkina hjá, eru deyð orsakað av seyðaul. Hóast tað ikki sær út til at vera so nógv, so eru fimm prosent rættiliga nógv, sigur Sjúrdur Hammer og sipar til tøl frá bók, sum hann hevur verið við til at

skrivað. Bókin er tøk ókeypis á netinum á birdmigrationatlas.dk.

- Tað er sannlíkt, at tað talið kann vera væl hægri enn hasi fimm prosentini, sigur hann.

Toppurin av ísfjallinum

Tað er ilt at siga, hvussu tendensurin er hjá øðrum fugli viðvíkjandi lesull, tí har

Mynd: Marita Gulklett